

УДК 338.467.6

Гаврилова Олена Вікторівна,
кандидат педагогічних наук

Миколаївська філія Київського національного
університету культури і мистецтв,
м. Миколаїв, Україна, e-mail:irbise@ukr.net

ТУРИСТИЧНИЙ ПРОДУКТ МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ: МОЖЛИВОСТІ ТА ІННОВАЦІЇ

Мета – розгляд можливості упровадження інновацій щодо нового або існуючого турпродукту в Миколаївському регіоні, а завданням – розкрити типи інновацій в туризмі, проаналізувати можливості туристичного потенціалу Миколаївщини, визначити перспективні види туризму і пріоритети розвитку туристичного ринку Миколаївської області.

Методика. У процесі написання статті використовувалися методи теоретичного аналізу.

Результати. Розглянуто можливості упровадження інновацій щодо нового або існуючого турпродукту в Миколаївському регіоні. Розкрито типи інновацій в туризмі, проаналізовано можливості туристичного потенціалу Миколаївщини, визначено перспективні види туризму і пріоритети розвитку туристичного ринку Миколаївщини.

Наукова новизна. У статті розкрито питання упровадження інновації турпродукту в Миколаївському регіоні. З'ясовано, що розвиток туристичної галузі Миколаївщини потребує упровадження інноваційних технологій для створення якісних конкурентоздатних туристичних продуктів. Визначено типи інновацій у туризмі та надано приклади їх застосування.

Практична значимість. З'ясовано, що перспективними для Миколаївської області є: експедиційний туризм (етнографічний, археологічний, орнітологічний, екологічний тощо), агротуризм, сільський зелений туризм; техногенний туризм; психологічний туризм; езотеричний туризм, екстрим туризм. Визначено, що екстрим та пригодницькі тури користуються неабиякою популярністю, адже турист хоче отримати максимальні емоції від туристичного продукту. Установлено, що можливість розвитку на Миколаївщині мають дігер-туризм, спелеостологічний туризм, руфінг, сталкер-туризм, постпаломництво, сурвівалізм, маунтінбайкінг, скайсерфінг, бейсджампінг, банджі-джамп і роупдджампінг.

Ключові слова: туризм, інновації, інновації туристичного продукту.

УДК 338.467.6

Гаврилова Елена Викторовна,
кандидат педагогических наук

Николаевский филиал Киевского национального
университета культуры и искусств,
г. Николаев, Украина, e-mail:irbise@ukr.net

ТУРИСТИЧЕСКИЙ ПРОДУКТ НИКОЛАЕВСКОЙ ОБЛАСТИ: ВОЗМОЖНОСТИ И ИННОВАЦИИ

Цель – рассмотреть возможности внедрения инноваций нового или существующего турпродукта в Николаевском регионе. Задача – раскрыть типы инноваций в туризме, проанализировать возможности туристического потенциала Николаевского региона, определить перспективные виды туризма и приоритеты развития туристического рынка Николаевской области.

Методика. В процессе написания статьи использовались методы теоретического анализа.

Результаты. Рассмотрены возможности внедрения инноваций нового или существующего турпродукта в Николаевском регионе. Раскрыты типы инноваций в

туризме, проанализированы возможности туристического потенциала Николаевского региона, определены перспективные виды туризма и приоритеты развития туристического рынка Николаевской области.

Научная новизна. В статье раскрыты вопросы внедрения инновации турпродукта в Николаевском регионе. Установлено, что развитие туристической отрасли Николаевской области требует внедрения инновационных технологий для создания качественных конкурентоспособных туристических продуктов. Определены типы инноваций в туризме и даны примеры их применения.

Практическая значимость. Выяснено, что перспективными для Николаевской области являются: экспедиционный туризм (этнографический, археологический, орнитологический, экологический и т.д.), агротуризм, сельский зеленый туризм техногенный туризм психологический туризм эзотерический туризм, экстрим туризм. Определено, что экстрим и приключенческие туры пользуются большой популярностью, ведь турист хочет получить максимальные эмоции от туристического продукта. Установлено, что возможность развития на Николаевщине имеют диггер-туризм, спелеостологичный туризм, Руфинг, сталкер-туризм, постпаломничество, сурвивализм, маунтинбайкинг, Скайсерфинг, бейсджампинг, банджи-джамп и роупдджампинг.

Ключевые слова: туризм, инновации, инновации туристического продукта

УДК 338.467.6

Havrylova Olena Viktorivna,
candidate of pedagogical sciences

Separated Subdivision «Mykolaiv Branch of
Kyiv National University of Culture and
Arts», Kyiv, Ukraine, e-mail:irbise@ukr.net

TOURISM PRODUCT OF MYKOLAIV REGION: OPPORTUNITY AND INNOVATIONS

Goal. The purpose of the article is consider the possibility of introducing innovations in relation to new or existing tourist products in Mykolaiv region.

Method. In the process of writing the article, methods of theoretical analysis were used.

Results. The article is devoted to the implementation and innovations of tourism product in Mykolaiv region. The possibilities of introducing innovations in relation to new or existing tourist products in the Mykolaiv region are considered. The types of innovations in tourism are analyzed, opportunities of tourist potential of Mykolayiv region are analyzed, perspective tourism types and priorities of development of the tourist market of Mykolayiv region are determined.

Scientific novelty. We have revealed that the development of the tourist industry in Mykolaiv region requires the implementation of innovative technologies for the creation of high-quality competitive tourism products. The types of innovations in tourism with examples of their application have been determined.

The practical significance. We have defined the prospective types of tourism industry for Mykolayiv region such as expedition tourism (ethnographic, archaeological, ornithological, ecological, etc.), agrotourism, village green tourism; technogenic tourism; psychological tourism; esoteric tourism, extreme tourism. The most popular types of tourism are extreme and adventure tours, because of the tourists' requires to get the maximum emotions from the tourism product. Digu tourism, speleological tourism, roofing, stalk tourism, post-palm, surviolism, mountain biking, skysurfing, base-jump, bungee jump and rope jumping. have better opportunities for development in Mykolayiv region.

Key words: tourism, innovations, tourism product innovations.

Постановка проблеми. Туризм є однією з найбільш перспективних та прибуткових галузей економіки у світі. Водночас Україна, незважаючи на свій високий туристичний потенціал, за обсягами доходів від туризму займає ще незначне місце на світовому ринку. Навіть урахувавши важливість та перспективність інновацій в туристичній індустрії в цілому, деякі інноваційні аспекти залишаються недостатньо дослідженими і тому потребують більш детального аналізу на регіональному рівні Миколаївської області. Розвиток туристичної сфери Миколаївщини потребує активізації досліджень щодо пошуку інноваційних технологій для створення якісних та конкурентоспроможних туристичних продуктів. Вище зазначеним зумовлюється актуальність обраної теми дослідження, а також її практичне значення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Інноваційну діяльність у сфері туризму розглядали О. Алейнікова, О. Василів, А. Гаврилюк, Н. Гуржій, О. Загорулькін, М. Ізотова, А. Клейменов, Н. Малахова, Ю. Мігущенко, С. Мельниченко, В. Новіков, Т. Пінчук, М. Рега, О. Фастовець, В. Чернікова та ін. Загалом проблемам організації туристичної діяльності присвячені роботи В. Кифяка, М. Сальської, В. Цибуха, Д. Берга, С. Хольдштейна, Н. Моїсєєвої. Проблемами розвитку туризму в Українському Причорномор'ї займаються багато вчених, зокрема: І. Бондарчук-Чугіна, А. Молодецький, Г. Мінчева, О. Топчієв, С. Харічков, Т. Чичкалюк, В. Шмагіна та інші.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Урахувавши активізацію досліджень, присвячених туризму, на сьогодні недостатньо висвітленими залишаються питання просування туристичного продукту регіональних та локальних туристичних дестинацій, зокрема Миколаївської області, як на внутрішньому, так і на міжнародному ринках.

Формулювання цілей статті. Метою дослідження є розгляд можливості упровадження інновацій щодо нового або існуючого турпродукту в Миколаївському регіоні, а завданням – розкрити типи інновацій в туризмі, проаналізувати можливості туристичного потенціалу Миколаївщини, визначити перспективні види туризму і пріоритети розвитку туристичного ринку Миколаївщини.

Виклад основного матеріалу. На сучасному етапі розвитку для туристичної галузі розвинених країн характерним є широке використання інноваційних технологій, що дозволяє на більш якісному рівні надавати туристичні послуги, і, як наслідок, отримувати більш високі прибутки. Відповідно інновації стосуються самого туристичного продукту і сервісу, видів туризму, маркетингу тощо. Мода на нові туристичні продукти спричиняє інтенсивність застосування інновацій, вдосконалення вже існуючих видів туризму. Узагальнимо інформацію щодо типів інновацій в туризмі у таблиці 1. Варто зазначити, що комерційний успіх будь-якого туристичного продукту залежить від задоволення потреб клієнта. Відповідно, чим краще з'ясовані ці потреби і ефективніше задоволені, тим кращим буде зворотній зв'язок. Адже клієнт купує не просто тур або

екскурсію, а здатність задовольнити певну потребу у певний час. Тому основою будь-якого турпродукту є його спрямованість на вирішення проблеми, задоволення конкретної потреби споживача. Отже, для туристичного підприємства величезне значення має виявлення цієї потреби, стосовно якої конкретні властивості турпродукту (рівень якості, комфорт, престиж, економічність) відіграють другорядну роль.

Таблиця 1

Типи інновацій в туризмі

<i>Типи інновацій у туризмі</i>	<i>Приклади</i>
Інновації з впровадження нового або удосконалення існуючого турпродукту (туру, послуги)	розробка нового туру, екскурсійного маршруту або напряму подорожей, використання нових, або вдосконалення при наданні туристичних послуг
Інновації у використанні туристичних ресурсів для організації туризму та розробки нових турів і послуг	освоєння нетрадиційних туристичних об'єктів (індустріальний туризм), екстремальний і романтичний рюфінг, мілітарі-туризм); об'єкти військового, екстремального, екзотичного туризму: підводні галереї, верхні поверхи високих новобудов міста тощо) або створені нетипові для місцевості відпочинку атракції
Упровадження нової або істотно поліпшеної техніки і технології обслуговування клієнтів, просування і реалізації послуг	системи on-line бронювання; системи on-line продажу; використання електронних каталогів пропозицій; поширення on-line бронювання не лише в роботі з ритейловими агентствами, а й безпосередньо з клієнтами. Інтегровані системи управління інфраструктурою готелю; інтернет-реклама; Е-комерція, наприклад, створення віртуальних турагентств
Упровадження ефективних структур управління й порядку організації діяльності фірми, нових профілів робочих місць і професійних вимог	розвиток інтегрованих готельних ланцюгів; використання систем управління готелем за контрактом; використання комп'ютерних клієнтських баз даних, CRM-систем
Маркетингові інновації – виділення нових сегментів ринку, обслуговування нових груп клієнтів (виділених за географічною, соціально-демографічною, поведінковою ознаками)	вихід на нові географічні ринки; розробка спеціальних турів і послуг для окремих груп споживачів (наприклад, молодих мам, людей з обмеженими можливостями) тощо
Сервісні інновації	популяризуються інновації у транспорті, у готельному бізнесі, застосування енерго- та ресурсозберігаючих технологій, що здатні подовжити життєвий цикл туристичного продукту або знизити вартість послуг; нова концепція сервісу, нові канали зв'язку з клієнтами, нові системи розподілу й технологічні рішення, які найчастіше спільно змінюють пропозицію послуг на ринку, оновлюють функції фірми і потребують структурно нових організаційних, технологічних і людських можливостей фірми

Таблиця укладена автором на основі джерел [1, 5].

Уже звичними стали зелений туризм, екологічний, конгресовий, пригодницький, орнітологічний, підводний та інші види туризму. Для сучасного клієнта потрібно модифікувати вже існуючі туристичні продукти під його вимоги, ураховуючи моду і загальні тенденції.

Зупинимось докладніше на прикладах упровадження інновацій щодо туристичного продукту і розглянемо можливість застосування подібних проектів у Миколаївському регіоні. Експедиційний туризм, наприклад фірма Poseidon Arctic Voyages Ltd пропонує взяти участь у експедиції «Перетинаючи Північне полярне коло, Ян-Маєн і Шпіцберген Единбург (Шотландія) – Лонгйір (Шпіцберген)». Ураховуючи природний і соціокультурний потенціали Миколаївщини, експедиції можуть бути абсолютно різноспрямованими: етнографічні, археологічні, орнітологічні, екологічні тощо. Агротуризм реалізується в селянських господарствах. Ці послуги охоплюють, передусім забезпечення проживанням і харчуванням, хоча можуть надаватись й інші послуги, наприклад організацію вільного часу туристів. Загалом, агротуризм можна трактувати як форму сільського туризму [3]. Для організації агротуризму створюються спеціальні поселення в екологічно чистих районах, де гості можуть залишитись на певний час. Агротуризм дуже розповсюджений у Канаді та США. З метою економії та споживання екологічно чистих продуктів мешканці великих міст можуть приїхати до села і самостійно зібрати для себе фрукти, або обрати гарбуз для святкування Halloween. На Миколаївщині цей вид туризму в такій формі мало розвинений. На Миколаївщині популярності набирають садиби сільського зеленого туризму. Наприклад спортивно-розважальний центр «Истоки» (с. Петрово-Солониha Миколаївського району) надає послуги відпочинку на природі, активного відпочинку (мотузковий парк, катання на конях, квадрациклах, човнах), крім того між господарями садиби і місцевим населенням налагоджено зв'язок, і як наслідок, гості садиби можуть придбати екологічно-чисті продукти у місцевих фермерів; ферма «Кременівський страус» (с. Кременівка Веселинівського району) – унікальний агротуристичний комплекс для Миколаївщини. Ферма існує з 2007 р., для відвідувачів пропонуються екскурсійні послуги, на території облаштована зона відпочинку зі штучним ставком, альтанками, мангалом, дитячими майданчиками, гостьовим будиночком з російською лазнею. У діючій кузні проводяться майстер-класи для дорослих і дітей. У ресторані «П'яна Хата» можна скуштувати страви зі свіжого м'яса тварин і птахів, вирощених на фермі. Любителям активного відпочинку пропонуються відвідати «Стрілецький хутір», де можна пограти в пейнтбол, прокотитися на баггі, постріляти з пневматичної гвинтівки, луків і арбалетів, бойової рогатки, освоїти навички в метанні ножа, списа, саперної лопатки або сокири.

Проаналізувавши діяльність асоціацій зеленого туризму Європи можемо зазначити, що в основному її діяльність спрямована на розвиток маркетингової стратегії та підтримку членів асоціації. Для ефективного вибору клієнтами відповідного сервісу і продукту Європейські асоціації

пропонують категоризацію садиб. В Україні громадська організація (далі ГО) «Спілка сільського зеленого туризму України» (офіційний сайт <https://www.greentour.com.ua/en>) сприяє популяризації сільського зеленого туризму і упроваджує європейський досвід.

Метою ГО «Спілка сільського зеленого туризму України» є «добровільне об'єднання фізичних осіб для захисту та задоволення суспільних економічних, соціальних, культурних та екологічних інтересів шляхом сприяння розвитку сільського зеленого туризму, несільськогосподарських видів діяльності, сільського розвитку та розвитку територіальних громад» [4]. На карті ГО «Спілка сільського зеленого туризму України» Миколаївщина представлена тільки спортивно-розважальним центром «Истоки». Більш активними виявляються власники садиб західних областей України. Крім того в світі взагалі, і в Україні зокрема, достатньо популярними стають тури, пов'язані з техногенним туризмом. Кар'єри, відвали, печери, штольні, антропогенні озера та екскаватори, розміром із багатоповерхівку усе більше привертають увагу туристів. Наприклад, відвідання музеїв діючих підприємств; 95-й квартал та легендарний кар'єр ПГЗК (ЮГОК) глибиною в 400 метрів у Кривому розі – одному із найбільших індустріальних центрів України. Для Миколаївщини цей вид туризму є перспективним, адже відвідування таких об'єктів як ТОВ «Миколаївський глиноземний завод», ВП НАЕК «Южно-Українська АЕС», ПАТ «ЮГцемент», МКП «Миколаївводоканал», КП «Певомайський міський водоканал», ДП «Адміністрація морських портів України» Миколаївська філія ДП «Адміністрація морських портів України», філія «Миколаївський річковий порт АСК «Укррічфлот» тощо буде цікавим для відвідувачів як з усієї країни, так і для іноземців.

Крім того, досить розповсюдженим у Європі та Північній Америці є пасивний та комерційний індустріальний туризм, що пов'язаний зі спогляданням індустріальних пейзажів і об'єктів промислової архітектури на діючих об'єктах промисловості. Для України такий вид туризму не дуже характерний, а європейських екскурсантів він може захопити. Спеціальні тури для представників бізнесу, що відвідують промислові об'єкти з метою успішних інвестицій також є частиною індустріального туризму. Постійне збільшення стресових факторів спричиняє моду на активний відпочинок – «тури психологічного розвантаження» або психологічної реабілітації. Сюди можуть належати також реабілітаційні тури для військовослужбовців, що повернулись з гарячих точок. Відповідно, у таких турах вони вчаться по-новому сприймати життя, радіти дрібницям. У таких турах важливе місце належатиме супроводжуючому психологу. Але головну роль тут відіграє природа. Рекреаційні ресурси Миколаївщини сприяють активізації психологічного туризму. Ми дотримуємось визначення Подмаркової І.П., яка розглядає психологічний туризм як «особливий інноваційний вид туризму, що доповнює традиційний турпродукт професійним психологічним супроводом і дозволяє забезпечити не тільки фізичне відновлення

організму людини, але й відновлення та / або розвиток її психологічних ресурсів» [2]. Після розпаду СРСР популярності набули різні психодуховні практики, йога, езотерика тощо. Відповідно, досить популярним і у наш час залишається езотеричний туризм, йога-туризм, ведичний туризм та ін. Езотеричний туризм сформувався на стику екології, туризму та йоги, що дозволяють заглибитись у духовну практику та самопізнання, подорожувати «місцями енергетичної сили». Щодо виїзного туризму популярними напрямками для подорожей для такої клієнтської групи залишається Тибет, Індія, Єгипет, Єрусалим, Таїланд, Непал, Бутан, Мексика, Китай. Вартість таких турів залежить від умов проживання, місця проведення та тривалості туру. Популярними також є аюрведичні тури. Наприклад, Туроператор Імпала Тревел пропонує широкий вибір оздоровчо-профілактичних програм у аюрведических готелях і клініках Індії, Шрі Ланки та Німеччини. Усі запропоновані клініки і готелі сертифіковані Міністерствами охорони здоров'я відповідних країн. Стосовно внутрішнього туризму України, то до окупації Крим був основним напрямком езотеричних турів, зараз – Кінбурнська коса.

Екстрим та пригодницькі тури користуються неабиякою популярністю, адже турист хоче отримати максимальні емоції від туристичного продукту.

Дігер-туризм – пов'язаний з дослідженням підземних споруд, що були побудовані людиною, наприклад, дренажних систем, промислових тунелів. Предметом особливого інтересу є пошук станцій-примар метро. Цей вид індустріального туризму вимагає спеціальної фізичної підготовки та індивідуального спорядження.

Спелеостологічний туризм пов'язаний з вивченням штучних підземних порожнин. Предметом дослідження спелеостологів є покинуті шахти, рудники, різні печерні міста, культові підземелля, промислові та фортифікаційні об'єкти та інші підземні комунікації. Спелеостологічний туризм, на відміну від дігерства має чітко окреслену мету – дослідження об'єктів з позиції наукового підходу, у той час як дігерство може мати різні цілі. На Миколаївщині об'єктами для спелеостологічного туризму є Новоодеські (Кашперівські) каменоломні. Порівняно з Одеськими катакомбами, Кашперівські каменоломні маловідомі, необлаштовані та недосліджені, що створює перспективу для розвитку такого виду туризму на Миколаївщині. Дослідженням штучних підземних споруд на території Миколаївської області та Півдня України займається Миколаївська обласна громадська організація спелестологічний клуб «Дети подземелий» (голова: Антонов Олексій Миколайович, заступники Дмитро Дубовий, Олексій Майстренко), що став продовжувачем діяльності клубу «Садко», що у 1992-1993 рр. разом з Управлінням архітектури міста провів експедицію з дослідження штучних підземних споруд та порожнин під містом.

Руфінг і, відповідно, руфество – вид туризму, що розповсюджений у великих містах має поділ на такі підвиди: екстремальний руфінг, що

пов'язаний зі сходженням на дахи великих будинків із застосуванням пожежних сходів, водостічних труб, уступів тощо, з метою підкорення нестандартних або закритих для відвідування дахів; тихий руфінг – відвідування дахів з метою отримання естетичної насолоди від відкритих урбаністичних краєвидів, а також арт-руфінг, що пов'язаний із проведенням певних заходів на дахах будинків, наприклад, створення арт-об'єктів у стилі стріт-арт, екодахів, проведення поетичних або музичних вечорів тощо.

Сталкер-туризм на сьогодні є одним з найпоширеніших видів індустріального туризму, що характеризується відвідуванням місць катастроф, залишених недобудованих споруд, занедбаних об'єктів промисловості, житлових будинків, або районів чи міст-примар, таких як острів Хасіма (Японія), Прип'ять (Україна), Троя (Туреччина), Клондайк (США), Схокланд (Нідерланди), Біг Белл (Австралія). У зв'язку з тим, що метою таких турів є отримання візуального задоволення, більшість дослідників ведуть фото і відео фіксацію. Український сталкер-туризм концептуально відрізняється від світової практики, адже найчастіше організатори збирають групи, намагаючись не сильно афішувати місця розташування об'єктів.

Постпаломництво – відвідування занедбаних об'єктів релігійного призначення, що є одночасно історичними пам'ятками і унікальними пам'ятками архітектури. Миколаїв має унікальне місце – Миколаївський некрополь, уперше згадуваний наприкінці XVIII ст. У некрополі Миколаєва поховано багато історичних особистостей, зокрема, науковці, які увійшли до енциклопедій світу, 33 адмірали російського флоту.

Сурвівалізм – туристичні програми, що спрямовані на виживання в екстремальних умовах, виживання в умовах природи, міста, стихійних лих, економічних проблем, важких психологічних чинників. Даний напрямок може мати розвиток у форматі проектів на Кінбурнській косі і на о. Березань.

Маунтінбайкінг – різновид велотуризму, що пов'язаний зі спуском з гірських вершин на велосипедах. Елементи маунтінбайкінгу можуть мати свій розвиток на території Актівського каньйону чи на території регіонального ландшафтного парку «Гранітно-степове Побужжя».

Новими і вдосконаленими видами повітряного туризму є: скайсерфінг – вільний політ з використанням сноуборду; бейсджампінг – стрибок з парашутом з висотних будівель, телевеж, архітектурних споруд; політ на повітряних кулях, дирижаблях; планеризм і дельтапланеризм. Можливий варіант подвійних польотів з інструктором. Крім того, можливі стрибки з мостів – банджі-джамп и роупджампінг.

Роупджампінг розвинутий з Іванівського мосту (м. Первомайськ). Висота – 35м, вільне падіння – 20 м. Стрибки проводить Федерація екстремальних видів спорту (Дмитро Найдиш) та Клуб активного відпочинку «Адреналін» KAVA (Антон і Ольга Ніколаєвич).

Висновки. Широкої перспективи зараз набувають бюджетні сегменти внутрішнього туризму: дитячо-юнацький студентський туризм, туризм людей похилого віку, інклюзивний туризм, спортивний туризм, зелений туризм, екологічний туризм тощо. Вони потребують значних інвестицій, розробки стратегії розвитку з застосуванням інноваційних технологій. Можливість розвитку на Миколаївщині мають експедиційний туризм (зокрема етнографічний, археологічний, орнітологічний, екологічний тощо), агротуризм, сільський зелений туризм, техногенний туризм, комерційний індустріальний туризм, психологічний туризм, езотеричний туризм, екстрим та пригодницький туризм, дігер-туризм, спелеостологічний туризм, руфінг, сталкер-туризм, постпаломництво, сурвівалізм, маунтінбайкінг, скайсерфінг, бейсджампінг, банджі-джамп і роупдджампінг тощо.

Список використаних джерел

1. Михайліченко Г. І. Інноваційний розвиток туристичних підприємств: напрями змін та фактори впливу / Г. І. Михайліченко // Економіка. Управління. Інновації. – 2012. – № 1. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/eui_2012_1_34. – Назва з екрана.
2. Подмаркова І. П. Анализ опыта и перспектив развития психологического туризма в Украине / И. П. Подмаркова // Вісник ДІТБ. – 2013. – № 17. – С. 168–173. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://tourlib.net/statti_tourism/podmarkova.htm. – Назва з екрана.
3. Рібун Л. В. Суть та значення агротуризму / Л. В. Рібун, Г. В. Стричак // Науковий вісник НЛТУ України. – 2013. – Вип. 23.3. – С. 117-120.
4. Статут спілки сприяння зеленого туризму. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.greentour.com.ua/en/statut/statut>. – Назва з екрана.
5. Чернікова В.І. Особливості інновацій у туризмі / В.І. Чернікова // Вісник ДІТБ. – 2012. – №16. – С.89–94.

Список использованных источников

1. Михайличенко Г. И. Инновационное развитие туристических предприятий: направления изменений и факторы влияния / Г. И. Михайличенко // Экономика. Управление. Инновации. – 2012. – № 1. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://nbuv.gov.ua/UJRN/eui_2012_1_34. – Название с экрана.
2. Подмаркова И. П. Анализ опыта и перспектив развития психологического туризма в Украине / И. П. Подмаркова // Вестник ДИТБ. – 2013. – № 17. – С. 168-173. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://tourlib.net/statti_tourism/podmarkova.htm. – Название с экрана.
3. Рибун Л.В. Суть и значение агротуризма / Л.В. Рибун, Г. В. Стричак // Вестник НЛТУ Украины. –2013. – Вип. 23.3. – С. 117-120.
4. Устав союза содействия зеленого туризма. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://www.greentour.com.ua/en/statut/statut>. – Название с экрана.
5. Черникова В.И. Особенности инноваций в туризме / В.И. Черникова // Вестник ДИТБ. – 2012. – №16. – С.89-94.

References

1. Mihajlichenko G. I. Innovacijnij rozvitok turistichnih pidpriemstv: napryami zmin ta faktori vplivu / G. I. Mihajlichenko // Ekonomika. Upravlinnya. Innovaciyi. – 2012. – № 1. – [Elektronnij resurs]. – Rezhim dostupu: http://nbuv.gov.ua/UJRN/eui_2012_1_34. – Nazva z ekrana. (in Ukrainian)
2. Podmarkova I. P. Analiz opyta i perspektiv razvitiya psihologicheskogo turizma v Ukraine / I. P. Podmarkova // Visnik DITB. – 2013. – № 17. – pp. 168–173. – [Elektronnij resurs]. – Rezhim dostupu: http://tourlib.net/statti_tourism/podmarkova.htm. – Nazva z ekrana. (in Ukrainian)
3. Ribun L. V. Sut ta znachennya agroturizmu / L. V. Ribun, G. V. Strichak // Naukovij visnik NLTU Ukrayini. – 2013. – Vip. 23.3. – pp. 117-120. (in Ukrainian)
4. Statut spilki spriyannya zelenogo turizmu– [Elektronnij resurs]. – Rezhim dostupu: <https://www.greentour.com.ua/en/statut/statut>. – Nazva z ekrana. (in Ukrainian)
- Chernikova V.I. Osoblivosti innovacij u turizmi / V.I. Chernikova // Visnik DITB. – 2012. – №16. – pp.89–94 (in Ukrainian).